

damouki debel i eqsper t i s daskvna

“saqarTvel os parl amentis regl amentSi
cvl il ebebisa da damatebebis Setanis Sesaxeb”
saqarTvel os parl amentis regl amentis proeqtze

*zurab maraqvel iZe
Sorena j anxOTel i*

saqarTvel os parl amentis saproceduro sakiTxTa da wesebis komitetis iniciativiT momzadda da saqarTvel os parl aments waredgina regl amentis proeqti “saqarTvel os parl amentis regl amentSi cvl il ebebisa da damatebebis Setanis Sesaxeb”. proeqtis mizans waroadgens mTel i rigi sakiTxebis axl eburad mowesrigeba, ramac ufro qmediTi da nayofieri unda gaxados saparl amento muSaoba, rac misasal mebel ia. imavdroul ad, proeqtis misamarTiT arsebobs garkveul i SeniSvnebi da mosazrebebi, romel Ta gaTval iswineba xel s Seuwyobda proeqtiT dasmul i miznebis miRwevas.

1. proeqtis pirvel i muxl is pirvel punqtSi, roml iTac icvl eba regl amentis me-19 muxl is pirvel i punqti, bundovanebisa da gaugebrobis Tavidan acil ebis mizniT, kargi iqneba Tu ganisazRvreba ra vadaSi warudgens saproceduro sakiTxTa da wesebis komiteti weril obiT daskvna parl amentis biuros.

2. proeqtis pirvel i muxl is me-4 punqtis:

a) “b” qvepunqtiT regl amentis 32-e muxl s emateba ¹ punqti, roml is Tanaxmadac ”komitetis Tavmj domaris arCevisas kenWisyra farul ia. parl amentis Tavmj domaris, umravl esobis, umciresobis, fraqciisa da parl amentis wevrTa 10 kaciani j gufis moTxovnis SemTxvevaSi, Tu am moTxovnas mxars dauWers parl amenti dadgenil ebiT SeiZl eba CatardeS Ria kenWisyra.” am cvl il ebebis miRebis SemTxvevaSi, Sesabamisi iniciativis arsebobs safuZvel ze SesaZl ebel i gaxdeba komitetis Tavmj domaris arCeva farul i kenWisyr iT. es ki ewinaaRmdegeba saqarTvel os konstituciis me-60 muxl is me-3 punqts, roml is Tanaxmadac “kenWisyra aris yovel Tvis Ria an saxel obiTi, garda konstituciiTa da kanoniT gaTval iswinebul i SemTxvevebisa”. marTal ia, regl amenti aris kanonis Zal is mqone normatiul i aqti,

magram is kanoni ar aris da mas ara aqvs ufl ebamosil eba moawesrigos kenWisyris farul obis sakiTxi. amis gakeTeBa SesaZI ebel ia mxol od kanoniT. amitom am konkretul SemTxvevas unda awesrigebdes ara regl amenti, aramed “saqarTvel os parl amentis komitetebis Sesaxeb” kanoni.

b) “g” qvepunqtiT axl eburad yal ibdeba regl amentis me-6 punqti da iZens Semdeg formul irebas: “komitetis Tavmj domaris arCevis Sesaxeb gadawyvetil eba miRebul ad CaiTvl eba, Tu mas mxars dauWers parl amentis siiti Semadgenl obis umravl esoba. Tu kandidati moagrovebs komitetis Tavmj domaris arCevisaTvis saWi ro xmaTa raodenobas, kenWisyris procedura wydeba da darCenil kandidatebs kenWi ar eyrebaT.” am formul irebis miReba ar iqneba mizanSewonil i, vinaidan ramdenime kandidatis arsebobisas parl amentis wevri ar aris SezRudul i mxol od erTi kandidatisaTvis xmis micemis val debul ebiT. amitom savsebiT SesaZI ebel ia, rom kenWisyrebas ramdenime kandidatma daagrovos parl amentis wevrTa siiti Semadgenl obis umravl esoba da pirvelive kandidatis mier aRniSnul xmaTa raodenobis dagrovebis SemTxvevaSi kenWisyris procedurebis Sewyveta arasworია. igive exeba proeqtis pirvel i muxl is me-7 da me-13 punqtebiT gaTval iswinebul i droebiTi sagamoZiebo komisiebis da droebiTi komisiebis Tavmj domareTa arCevis wess.

3. proeqtis pirvel i muxl is me-6 punqtSi, roml iTac icvl eba regl amentis 42-e muxl is pirvel i punqtis “b” qvepunqti, mizanSewonil ia Seicval os formul ireba “parl amentis Sesabamis organos” da dakonkretdes Tu romel saparl amento organozea saubari (biuro, saproceduro sakiTxTa komiteti Tu sxva).

4. proeqtis pirvel i muxl is me-12 punqtSi dakonkretebas saWi roebs, ra vadaSi warudgenen droebiTi komisiebi angariSs parl aments. mizanSewonil ia, komisi am Sesabamisi angariSi garda miTiTebul isa (3 TveSi erTxel mainc, vadis amowurva an gagrZel eba), parl aments aseve warudginos parl amentis wevrTa garkveul i raodenobis (magal iTad 1/4-is) moTxovnis safuZvel ze. aseve, mizanSewonil ia dakonkretdes, rom Tu parl amenti miRebs gadawyvetil ebas droebiTi komisiis Tavmj domaris an misi wevrebis Secvl is Sesaxeb, ra wesiT moxdeba axal i Tavmj domaris, axal i wevrebis arCeva, agreTve unda dakonkretdes Sesabamisi wevrebis an Tavmj domaris Secvl is Semdeg komisia ra vadiT agrZel ebs muSaobas (komisiis moqmedebis darCenil i vadiT Tu axl ad ganisazRvreb a misi moqmedebis vada);

5. პროექტის პირველი მუხლის მე-16 პუნქტის “ა” ქვეპუნქტი იცვლება შემდეგი რედაქციით: “პარლამენტის ბიუროს სქდომა, როგორც ვესი, საქაროა. ბიუროს სქდომა შეიძლება დაიხუროს, თუ ამას მოითხოვს ბიუროს ვევრი და მის მოთხოვნას მხარს დაუჭერს ბიუროზე დამსწრე ვევრთა უმრავლესობა. ბიუროს დახურულ სქდომაზე დამსწრე პირთა ურეს ადგენს ამ მუხლის პირველი პუნქტი გატვალისუინებულის პირი.” ამ ცვლილების მიზანია შემთხვევაში შესაძლებელი გახდეს ბიუროს სქდომის დახურვა, თუ ამას მოითხოვს ბიუროს რომელიმე ვევრი და მხარს დაუჭერს ბიუროზე დამსწრე ვევრთა უმრავლესობა. ეს ნორმა უინაარმდებება საკარტვლოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 28-ე და 32-ე მუხლებს, რომელთა ტანაქმადაც კოლეჯური საქარო დაუდებულის, მათ შორის პარლამენტის ბიუროს, სქდომები რაა და საქაროა გარდა იმ შემთხვევისა, როცა საკმე ეხება კანონი ტადგენილ სახელმწიფო, კომერციული და პირად საიდუმლოებას. უმოარნისული ან გამომდინარე, მიზანსეონილია, რომ პროექტიდან ამოეხდეს შემდეგი რედაქციით: “პარლამენტის ბიუროს სქდომა, როგორც ვესი, საქაროა. ბიუროს სქდომა შეიძლება დაიხუროს საკარტვლოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსით გატვალისუინებულის საფუძვლებს არსებობისას, თუ ამას მოითხოვს ბიუროს ვევრი და მის მოთხოვნას მხარს დაუჭერს ბიუროზე დამსწრე ვევრთა უმრავლესობა. ბიუროს დახურულ სქდომაზე დამსწრე პირთა ურეს ადგენს ამ მუხლის პირველი პუნქტი გატვალისუინებულის პირი.”

6. პროექტის პირველი მუხლის მე-17 პუნქტი იცვლება შემდეგი რედაქციით: “პარლამენტის პლენარული სქდომა, დამსწრეთა უმრავლესობის, მაგრამ არანაკლებ პარლამენტის სიტი შემადგენლობის ერთი მეუტედის, გადაუვთილები.” შემდეგ როგორც თეკსტია.

7. პროექტის პირველი მუხლის 64-პუნქტი რედაქციით 264-ე მუხლის ემატება 8¹ და 8² პუნქტები, რომლიტაც განისაზრვრება პარლამენტის სქდომატა ტარბაზში ზალადობისატვის ან სხვა სახის ტარრევებისატვის ტეუტატის ხელფასიდან ტანხების ტაკავების ვესი. არსანიანიია, რომ საკარტვლოს კონსტიტუციის 53-ე მუხლის მე-3 პუნქტის ტანაქმად “პარლამენტის ვევრი ირებს კანონი ტადგენილ გასარქელოს”, რანიანიას იმას, რომ მისტვის კანონი ტადგენილ გასარქელოდან ტანხების გამოკვიტვა უნდა ხდებოდეს კანონი ტა არა რედაქციით ტადგენილ ვესიტ. კონსტიტუციის ნორმატან უინაარმდებობის არმოფხვრის მიზნით, მსგავსი ტებულებები ამოეხდეს უნდა აკნას რედაქციით ტადგენილ “საკარტვლოს პარლამენტის ვევრის სრომის ანაზრაულებს შესახებ” საკარტვლოს კანონში.

8. პროექტის პირველი მუხლის 23-ე პუნქტის “ბ” ქვეპუნქტში, რომელიც იცვლავს რეგლამენტის 144-ე მუხლის “ვ” ქვეპუნქტს, უნდა დაკონკრეტდეს. თუ რა ვადაში და ვის მიერ გადაეცემა წამყვანი კომიტეტის პირველი მოსმენის მიხედვითი კანონპროექტი.

9. პროექტის 22-ე პუნქტით იცვლავს რეგლამენტის 143-ე მუხლი და განმარტდება, თუ რა არის საკანონმდებლო პროცესი. განმარტებაში გამოცენილია და უნდა დაემთხვოს საკანონმდებლო პარლამენტის მიერ საკანონმდებლო პარლამენტის რეგლამენტის მიხედვით და პარლამენტის თავმჯდომარის მიერ მისი ხელმოწერისა და გამოყვეყნება, ვინაიდან “ნორმატიული აქტების შესახებ” საკანონმდებლო კანონის მე-5 მუხლის პირველი პუნქტის თანამდებლო პარლამენტის რეგლამენტი საკანონმდებლო აქტია; აგრეთვე კონსტიტუციისა და “ნორმატიული აქტების შესახებ” საკანონმდებლო კანონის საფუძველზე უნდა დაემთხვოს პარლამენტის თავმჯდომარის მიერ იმ კანონპროექტის ხელმოწერა და გამოყვეყნება, რომელიც საპრეზიდენტო ხელის მოწვევით.

10. პროექტის თანახმად კანონპროექტის პაკეტი, რომელიც შედგება ისეთი კანონების გაუმჯობესების, როგორცაა: “საკანონმდებლო პარლამენტის კომიტეტების შესახებ”, “საკანონმდებლო პარლამენტის დროებითი საგამოცდელი კომისიის შესახებ”, “საკანონმდებლო პარლამენტის დროებითი კომისიების შესახებ” საკანონმდებლო კანონები. ამ კანონპროექტების განმარტებით ბარათების არჩენის, რომელიც საკანონმდებლო პარლამენტის აქამდე რეგლამენტით მოაქვდა იმ საკითხების რეგლამენტაცია, რომლებიც ზემოაღნიშნული კანონები აწესრიგებდნენ. ამიტომ არ არსებობს მათი არსებობის აუცილებლობა და ისინი უნდა გაუქმდნენ. უნდა აღინიშნოს, რომ საპარლამენტო კომიტეტებსა და კომისიებს გადაეცემა კანონმდებლობის საკმარისი გაცნობის კიდევ ერთი უმნიშვნელოვანი ფუნქცია. ეს არის საპარლამენტო კონტროლი საკანონმდებლო მთავრობისა და სხვა სახელმწიფო უწყებებზე. ამ ფუნქციის განხორციელება თავისთავად უნდა ხდებოდეს ნორმატიული ბაზის საფუძველზე, ვინაიდან საპარლამენტო ისეთი ნორმების დაცვით, რომლებიც სავალდებულო იქნებიან შესაბამისად არამარტო საპარლამენტო სუბიექტებისათვის, არამედ სხვა სახელმწიფო ორგანოებისთვისაც. რეგლამენტი კანონის ზალის მქონე ნორმატიული აქტია, მაგრამ ის კანონი არ არის და მის მიხედვით და მოქმედებაში არ მოწვევს ხელისუფლების ორგანოებს – საკანონმდებლო და აღმასრულებელი, ისევე როგორც კანონებისთვისაა დადგენილი: პარლამენტი ირებს კანონებს, ხოლო მათ ხელს აწერს და ზალასი შეხვას საკანონმდებლო პრეზიდენტს, ხოლო თუ არ ეთანხმება პარლამენტის პოზიციას, ვეტოს ადებს კანონს. ანუ აქ შედგება ხელისუფლების ორგანოების შორის ბალანსის დაცვა, ვინაიდან ზემოაღნიშნული ერთ-ერთი ორგანოს გარეშე შეუძლებელია კანონის მიხედვით და მოქმედება. რეგლამენტის მიხედვით და მოქმედება კი კამერალური პროცესია: მას ირებს პარლამენტი და ხელს აწერს და ზალასი შეხვას პარლამენტის თავმჯდომარეს, ანუ ხელისუფლების სხვა ორგანოებს.

procesi Cartuli ar aris da ar moqmedebis xelisuflebis Stota
“kontrolisa da balansis” meqanizmi. zemoarnisnuli dan
gamodinare mizansewonlad migvacnia zemoarnisnuli kanonta
paketi miReba da “saqartvelos parlamenti komitetebis Sesaxeb”,
“saqartvelos parlamenti droebiti sagamoZiebo komisiis Sesaxeb”,
“saqartvelos parlamenti droebiti komisiEBis Sesaxeb”
saqartvelos kanonebis gauqmeba. ufro mizansewonili iqneboda, rom
reglamentit gavaliswinebuli novaciebi cvlilebisa da
damatebebis saxit asxul iyo arnisnuli kanonebSi.